

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของนักศึกษา และคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง ครั้งนี้ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง เพื่อศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง เพื่อประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนักศึกษา ตามสถานภาพของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สาขาวิชา ระยะเวลาที่ศึกษา และอาชีพของบิดามารดา และรวมทั้งเพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง ในภาคเรียนที่ 2/2555 จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 197 คน และคณาจารย์ 19 คน ซึ่งได้ผลการศึกษาดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 70.6 มีอายุระหว่าง 20-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.8 เรียนสาขาการศึกษาปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 53.3 และ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ศึกษา 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.8 และมีบิดามารดามีอาชีพรับจ้าง ค่าขายคิดเป็นร้อยละ 52.8 นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วมและเห็นด้วยปานกลาง ($\mu = 2.31, \sigma = 0.58$) โดยมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด ในการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ($\mu = 2.40, \sigma = 0.59$) ส่วนความต้องการมีส่วนร่วมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 46.53 มีความต้องการร่วมทำ ซึ่งเมื่อแยกรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 49.66 มีความต้องการร่วมทำ ด้านการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 45.69 มีความต้องการร่วมทำ และด้าน การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้พบว่า ในภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 42.78 มีความต้องการร่วมทำ

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัย ภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วม และเห็นด้วยปานกลาง ($\mu = 2.31, \sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าประเด็นสูงสุดได้แก่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ($\mu = 2.40, \sigma = 0.59$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของสุรางคนา อนุกุลประเสริฐ (2546 : บทคัดย่อ) ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมา ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเนื้อหา และวัดประเมินผลด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ไม่กระตือรือร้น ไม่ตั้งใจเรียน ผู้สอนควรปรับบทบาทมาเป็นผู้ตั้งคำถามให้คำปรึกษา ส่วนผู้เรียนควรออกแบบกระบวนการเรียนรู้เอง โดยเน้นการปฏิบัติจริงและนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของธำรง บัวศรี (2532 : 3) ซึ่งกล่าวว่าในปัจจุบันการเรียนการสอนมีปริมาณความรู้มากขึ้น มีความสลับซับซ้อนมากขึ้นผู้เรียนควรจะเป็นผู้สำรวจความสนใจของตนเองว่า ในองค์ความรู้ที่หลายหลากนั้น อะไรคือสิ่งที่ตนเองสนใจอย่างแท้จริง ตนควรแสวงหาความรู้เพื่อตอบสนองความสนใจเหล่านั้นได้อย่างไร เพียงใด ด้วยกระบวนการเช่นไร ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนลักษณะนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ นักศึกษามีความต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในประเด็นการร่วมคิดในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำนวนร้อยละ 7.8 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร เลาวพงศ์ (2548 : บทคัดย่อ) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมการประเมินการสอนของคณาจารย์และการให้บริการของห้องสมุดเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่ไม่เคยมีส่วนร่วมในการประเมินด้านอื่นๆ มีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษาของคุณ

2. ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความต้องการร่วมทำ มากที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อัตนึ่งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำนวนร้อยละ 57.8 ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาพบว่าควรมีการอบรมชี้แจงเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษารับทราบหน้าที่ของตนเองและสิ่งที่ควรปฏิบัติต่อนักศึกษาและควรได้รับข้อมูลที่ถูกต้องก่อนและหาข้อมูลเพิ่มเติมในการส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาส่วนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ต้องเหมาะสมกับรายวิชานั้นๆสามารถเป็นไปได้หรือไม่ ในการนำมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งการประเมินการจัดการเรียนรู้ต้องใช้เครื่องมือที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับผลการวิจัยของมงคล อินทสิทธิ์ (2542 : บทคัดย่อ) เรื่องการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ว่ามีส่วนร่วมในการบริหารงานหลักสูตร และนำหลักสูตรไปใช้ มีส่วนร่วมในงานวัดและประเมินผล มีส่วนร่วมในการบริหารงานนิเทศภายใน นอกจากนั้นผู้สอนยังให้ความเห็นในเรื่องความไม่สอดคล้องกับหลักสูตรกับสภาพความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น โดยเสนอแนะให้อบรมสัมมนา การใช้หลักสูตร เนื่องจาก ผู้สอนขาดเครื่องมือวัดผลที่ได้มาตรฐาน ขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการประเมินผล การจัดทำแฟ้มสะสมงาน โดยเสนอแนะให้มีการใช้แบบทดสอบมาตรฐาน และนอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่ารองลงมา นักศึกษามีความต้องการมีส่วนร่วมทำในการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความคิด และการแสดงออกของผู้เรียน จำนวนร้อยละ 53.9 และการมีส่วนร่วมทำ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ จำนวนร้อยละ 51.7 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดา สวาทยานันท์ (2551: บทคัดย่อ) เรื่องการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของนักศึกษา พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยงมีบทบาทในการทำงานร่วมกันตามวงจรขับเคลื่อนภารกิจ และร่วมคิดกิจกรรมเพิ่มเติมที่ได้จากการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน โดยเสนอแนะรูปแบบ แนวทางการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา และผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการ

วิจัยของนักศึกษามีพัฒนาการดีขึ้น และผลที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องและทำให้นักศึกษามีความตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมทำวิจัยเชิงปฏิบัติการมากขึ้นว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนางานวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วม และเห็นด้วยปานกลาง จึงควรส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปาง ให้เพิ่มขึ้นโดยทุกฝ่ายให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นที่จะร่วมกันกำหนดแนวทางการในการส่งเสริมและพัฒนา

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ควรส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตศูนย์การศึกษานอกที่ตั้ง ลำปางในการส่งเสริมการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ตามบทบาทและสมรรถนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกที่มีอยู่ในสถานที่จริง ในท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง

3. การวิจัยครั้งนี้ทำให้คณะผู้วิจัย พบว่าการสะท้อนผลย้อนกลับ(Feed back) เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากที่จะทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นควรเน้นให้ผู้มีส่วนร่วม เห็นแรงจูงใจในทางบวก (Positive thinking) ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดความพึงพอใจ รับรู้ผลงาน และควรทำเป็น “ระบบ” โดยผู้มีส่วนได้เสีย(Stakeholder) ต้องเห็นความสำคัญอย่างแท้จริง มีความเข้าใจและความรู้ ในการเข้าไปมีบทบาท และพร้อมที่จะมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารศูนย์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาระดับการมีส่วนร่วม และความต้องการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ชุมชนใกล้เคียงสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาต่อไป
2. การวิจัยและพัฒนา การสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพนักศึกษา คุณภาพคณาจารย์ คุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอก และคุณภาพการสร้างเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม
3. การวิจัย รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (Backward Design) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยระบุเป้าหมายการเรียนรู้ก่อน กำหนดรูปแบบการประเมินที่หลากหลาย การวางแผนเลือกกิจกรรมหรือเนื้อหาสาระที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบันทึกผลหลังการสอนเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป ซึ่งการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ